

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

N Á L E Z

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 623/2014-44

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. januára 2015 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Lajosa Mészárosa v konaní o sťažnosti [REDACTED] a [REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Mikulášom Buzgóom, Štúrova 20, Košice, ktorou namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 192/2007, za účasti Okresného súdu Spišská Nová Ves, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] a [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 192/2007 p o r u š e n é b o l i.

2. Okresnému súdu Spišská Nová Ves p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 192/2007 konal bez zbytočných prieťahov.

3. [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie každej v sume po 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré im je Okresný súd Spišská Nová Ves p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Spišská Nová Ves j e p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 300,16 € (slovom tristo eur a šesťnásť centov) na účet advokáta JUDr. Mikuláša Buzgóa, Štúrova 20, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. apríla 2014 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (spolu ďalej len „sťažovateľky“), zastúpených advokátom [REDAKOVANÉ], ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 192/2007 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Zastupovanie sťažovateľiek v konaní pred ústavným súdom prevzal neskôr advokát JUDr. Mikuláš Buzgó, čo oznámil ústavnému súdu podaniami doručenými 12., resp. 22. septembra 2014.

Sťažovateľky v sťažnosti uvádzajú, že 1. októbra 2007 podali okresnému súdu návrh na začatie konania o ochranu ich vlastníckeho práva, o ktorom je vedené napadnuté

konanie. Podľa sťažovateľiek: „Z obsahu spisu vyplýva, že sa nejedná o právne zložitú vec. Na jej posúdenie je však potrebné vykonanie znaleckého dokazovania, čo však nemôže mať za následok posúdenie veci ako právne zložitej, nakoľko znalecké dokazovanie sa v dnešnej dobe vykonáva štandardne aj v úplne jednoduchých právnych veciach. Dojem zložitosti navodzuje súd svojím nesústredeným a zmätočným postupom, kedy od ustanovenia posledného znalca v roku 2010 nedokázal zásadným spôsobom docieľať, aby vo veci nevznikali prietahy, ale naopak, aby sa vo veci konalo a meritórne rozhodlo.“ Podľa názoru sťažovateľiek správanie účastníkov konania neprispelo k predĺženiu napadnutého konania. Sťažovateľky poukazujú na postup okresného súdu, ktorý „napriek zisteniu, že ustanovený znalec nevypracoval znalecký posudok v súdom stanovenej lehote... nezrovnal nápravu primeraným spôsobom“.

Na základe argumentácie obsiahnutej v sťažnosti sťažovateľky navrhujú, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C/192/2007 porušené bolo.

2. Okresnému súdu v Spišskej Novej Vsi v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C/192/2007 prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

3. Sťažovateľom [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] priznáva primerané zadosťučinenie vo výške 5 000 € pre každého sťažovateľa, ktoré je Okresný súd Spišská Nová Ves povinný vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd v Spišskej Novej Vsi je povinný uhradiť sťažovateľom trovy konania na účet ich právneho zástupcu, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosti uznesením č. k. II. ÚS 623/2014-20 z 30. septembra 2014 rozhodol podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej

republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) o jej prijatí na ďalšie konanie. Následne prípisom z 20. októbra 2014 vyzval okresný súd, aby sa k sťažnosti písomne vyjadril a zároveň zaslal súdny spis sp. zn. 2 C 192/2007.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadril okresný súd prípisom sp. zn. 1 SprV 422/2014 zo 7. novembra 2014, súčasťou ktorého je aj vyjadrenie zákonnej sudkyne obsahujúce podrobnú chronológiu úkonov súdu a účastníkov v napadnutom konaní. Vo vyjadrení sa uvádza:

„Dňa 2. 10. 2007 Okresnému súdu Spišská Nová Ves bol doručený návrh na začatie konania, ktorý je vedený pod. sp. zn. 2 C 192/2007 sťažovateľiek, v civilnom konaní označených navrhovateľiek v 1. rade [REDAKOVANÉ], v 2. rade [REDAKOVANÉ], obe bytom [REDAKOVANÉ] proti odporcom v 1. rade [REDAKOVANÉ], v 2. rade [REDAKOVANÉ], obaja bytom [REDAKOVANÉ] o ochranu vlastníckeho práva.

Od pridelenia veci na rozhodnutie dňa 2. 10. 2007 sudkyňi [REDAKOVANÉ], v spise boli vykonané nasledovné úkony:

- dňa 8. 10. 2007 referát spisu s určením termínu pojednávania na deň 12. 11. 2007 (čl. 7),

- 12. 11. 2007 pojednávanie v merite veci, odročené za účelom vypočutia svedkov [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (čl. 20 – 22),

- 23. 11. 2007 predložený písomný návrh odporcov na doplnenie dokazovania v náväznosti na účastnícke výpovede navrhovateľiek (čl. 24),

- 28. 11. 2007 referát (čl. 25) s pokynom na doručenie písomnosti odporcov (čl. 24) navrhovateľkám a stanovenie termínu pojednávania na deň 7. 2. 2008 s predvolaním navrhovaných svedkov,

- 7. 2. 2008 pojednávanie v merite veci, vypočutí navrhovaní svedkovia, odročené na neurčito za účelom znaleckého dokazovania z odboru stavebníctvo, prizvaním znalca z odboru geológie s tým, že účastníci konania zadajú úlohy na zodpovedanie otázok v znaleckom posudku (zápisnica čl. 27 – 28),

- 19. 2. 2008 zo strany navrhovateľiek doručené súdu otázky na ktoré má zodpovedať ustanovený znalec z odboru stavebníctva (čl. 29)...

- 7. 3. 2008 vydané uznesenie sp. zn. 2 C 192/2007-32, o ustanovení znalca z odboru stavebníctva, [REDAKOVANÉ], uznesenie expedované 11. 3. 2008..., predmetné uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 19. 3. 2008,

- 7. 3. 2008 uznesením bola navrhovateľkám uložená povinnosť zložiť preddavok na náklady znaleckého dokazovania (čl. 34),

- 19. 3. 2008 zložený preddavok navrhovateľkou v 1. rade (čl. 36a)...

- 1. 4. 2008 spis odstúpený znalcovi na vypracovanie posudku v lehote 60 dní (čl. 38),

- 11. 7. 2008 doručený znalecký posudok č. 14/2008 znalca, [REDAKOVANÉ] (čl. 39 – 68)...

- 14. 7. 2008 referát na doručenie znaleckého posudku č. 14/2008 právnym zástupcom účastníkov konania so stanovením termínu pojednávania na deň 25. 8. 2008 (čl. 72),

- 8. 8. 2008 doručené nesúhlasné vyjadrenie navrhovateľiek k podanému znaleckému posudku s návrhom na kontrolné dokazovanie a odročenie pojednávania (čl. 73 – 75)...

- 8. 9. 2009 doručené stanovisko odporcov k vyjadreniu navrhovateľiek (čl. 77)...

- 26. 9. 2008 vyjadrenie navrhovateľiek k stanovisku odporcov s tým, že naďalej trvajú na kontrolnom znaleckom posudku (čl. 79)...

- 11. 2. 2009 bol ustanovený súdny znalec [REDAKOVANÉ] z odboru stavebníctvo (čl. 81),

- 20. 2. 2009 prípisom [REDAKOVANÉ] odmietol vypracovať znalecký posudok, nakoľko je zapísaný v odbore stavebníctvo, ale inom odvetví, preto nemôže zodpovedať zadané otázky a doporučil prípadne ustanoviť znalca z odboru statika (čl. 84),

- 25. 3. 2009 súd uznesením poveril namiesto doteraz ustanoveného znalca [REDAKOVANÉ], na vypracovanie znaleckého posudku [REDAKOVANÉ], znalca z odboru stavebníctvo, odvetvie statika stavieb (čl. 86),

- 16. 4. 2009 faxovým podaním [REDAKOVANÉ] oznámil, že MS SR požiadal o vyčiarknutie zo zoznamu znalcov o odovzdal preukaz znalca a pečiatku (čl. 88),

- 26. 5. 2009 uznesením bol ustanovený znalec [REDAKOVANÉ], z odboru stavebníctvo, odvetvie statika stavieb, uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 30. 6. 2009 (čl. 89),

- 2. 7. 2009 bol odoslaný spis ustanovenému znalcovi (čl. 92),

- 26. 8. 2009 bol súdu doručený znalecký posudok č. 27/2009 v rozsahu 40 strán (čl. 93 – 132),

- 17. 9. 2009 referát na základe ktorého bol znalecký posudok doručený účastníkom konania a určený termín pojednávania na deň 15. 10. 2009 (čl. 134)...

- 24. 9. 2009 doručená žiadosť právnej zástupkyne navrhovateľiek, [REDAKOVANÉ] o odročenie termínu pojednávania z dôvodu bezpodmienečnej nutnosti jej osobnej účasti na inom úkone a substitúcia nie je možná (čl. 137),

- 30. 9. 2009 referát predvolanie účastníkov konania na deň 12. 11. 2009 (čl. 139),

- 5. 10. 2009 doručené písomné vyjadrenie navrhovateľiek k znaleckému posudku č. 27/2009 (čl. 140 – 141),

- 12. 11. 2009 meritórne pojednávanie, odročené na neurčito stým, že v lehote 20 dní odporcovia zaujmú stanovisko k podaniu navrhovateľiek čl. 140 a následne súd nariadi doplnenie znaleckého posudku č. 27/2009 (čl. 144 – 146),

- 30. 11. 2009 stanovisko odporcov k vyjadreniu navrhovateľiek k znaleckému posudku (čl. 148)...

- 31. 12. 2009 oznámenie navrhovateľiek, že trvajú na všetkých vyjadreniach a doterajších prednesoch (čl. 150)...

- 15. 2. 2010 vyjadrenie odporcov k stanovisku navrhovateľiek (čl. 153),

- 17. 2. 2010 prípis znalcovi, [REDAKOVANÉ], na doplnenie znaleckého posudku č. 27/2009 na základe výhrad navrhovateľiek, ale aj úvahou a argumentáciou sporových strán na čl. 148, 151 a 153 (čl. 153a),

- 11. 3. 2010 doručené súdu oznámenie [REDAKOVANÉ], že bol zo zoznamu znalcov v požadovanom odbore vyčiarknutý dňa 21. 10. 2009 (čl. 154),

- 16. 6. 2010 bol uznesením, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 28. 8. 2010 ustanovený znalec, [REDAKOVANÉ], z odboru stavebníctvo (čl. 155),

- 18. 6. 2010 uznesenie ustanovenému znalcovi doručované na adresu podľa zoznamu znalcov bolo súdu vrátené 21. 6. 2010 (obsah čl. 152a),

- 9. 7. 2010 referát na doručenie uznesenia čl. 155 na adresu bydliska [REDAKOVANÉ] (čl. 160),

- 11. 8. 2010 zásielka znalcom neprevzatá, po uplynutí úložnej lehoty vrátená (čl. 163),

- 17. 9. 2010 oznámené Mestskou políciou v [REDAKOVANÉ], že uznesenie o ustanovení znalca [REDAKOVANÉ], bolo doručené dňa 28. 8. 2010 (čl. 165),

- 20. 9. 2010 bol spis odstúpený znalcovi (čl. 168), fyzicky podľa pomocného spisu dňa 23. 9. 2010,

Rozpis úkonov súdu z pomocného spisu 2 C 192/2007:

... 16. 12. 2010 (tri mesiace od doručenia spisu) [REDAKOVANÉ] bol urgovaný písomne na predloženie znaleckého posudku so žiadosťou o jeho predloženie v lehote 20 dní (čl. 5),

- 14. 2. 2011 súd vyzval právnych zástupcov účastníkov konania, po návrhu znalca [REDAKOVANÉ] (čl. 7), aby sa vyjadrili, či súhlasia vzhľadom na zložitost' zadanej úlohy, aby boli prizvaní na spracovanie znaleckého posudku odborníci: – a to pre špecializáciu statika, [REDAKOVANÉ]..., pre špecializáciu geológa [REDAKOVANÉ]... znalec v závere podania čl. 7 sa ospravedlnil za neskoršie reagovanie na podania súdu z dôvodu hospitalizácie v NsP [REDAKOVANÉ]

- 28. 2. 2011 prípisom právna zástupkyňa navrhovateľiek oznámila, že nemá výhrady voči tomu, aby do konania boli prizvaní konzultanti z odboru statika [REDAKOVANÉ] a z odboru geológia a inžinierska geológia [REDAKOVANÉ] (čl. 8),

- 7. 3. 2011 právny zástupca odporcov oznámil, že nemá výhrady k navrhovaným špecialistom (čl. 9),

- 21. 6. 2011 bol znalcovi oznámený súhlas s pribratím špecialistov (čl. 10)...

- 20. 7. 2011 vrátená urgencia adresovaná znalcovi, poznámka doručovateľa [neprevzaté v odbernej lehote (čl. 16)],

- 14. 10. 2011 urgovaný znalec telefonicky, ale bezvýsledne (čl. 15),

- 14. 10. 2011 znalec urgovaný písomne (čl. 18)...

- 7. 12. 2011 opätovná urgencia znalca, doručované prostredníctvom OO PZ (čl. 18),

- 9. 2. 2012 dôrazná urgencia súdu na predloženie znaleckého posudku pod pohrožkou uloženia poriadkovej pokuty, doručované prostredníctvom OO PZ a Mestskej polície [REDAKCE] (čl. 19),

- 29. 2. 2012 odpoveď znalca na urgenciu súdu (čl. 20)... Znalec odôvodnil nepreberanie listových zásielok aj v dôsledku 2-3 násobného vylámania poštovej schránky (čl. 22),

- 6. 3. 2012 OOPZ Poprad prípisom oznámilo, že zásielka [REDAKCE] nebola doručená, pretože ani pri opakovaných pokusoch o doručenie zásielky hliadke nikto neotvoril (čl. 23),

- 13. 3. 2012 uznesením boli pribratí do konania navrhovaní špecialisti,

- 7. 6. 2012 bola prípisom súdu oznámená účastníkom konania ohliadka na mieste samom stanovená na deň 14. 6. 2012 na základe prípisu znalca zo dňa 4. 6. 2012 (čl. 28),

- 7. 9. 2012 bol znalec súdom vyzvaný oznámiť predpokladaný termín predloženia posudku (čl. 31),

- 11. 10. 2012 zásielka... bola súdu po nevyzdvihnutí... znalcom vrátená súdu 11. 10. 2012 (čl. 30),

- 9. 1. 2013 znalec bol vyzvaný na oznámenie dôvodov, ktoré mu bránia vo vypracovaní znaleckého posudku (čl. 32a),

- 22. 2. 2013 vysvetlenie znalca [REDAKCE], že [REDAKCE] končí s posudkom v časti geológia, bez ktorej statik nemohol previesť ďalšie posúdenie potrebné do znaleckého posudku. Po podaní týchto dvoch častí posudku znalec uviedol, že znalecký posudok odovzdá do 31. 3. 2013. Znalecký posudok nemohol byť predložený z dôvodu dlhodobej pracovnej cesty [REDAKCE] v období od 6/2012 do 12/2013 a bez časti geológie nebolo možné na znaleckom posudku práce kontinuálne prevádzať a následne dokončiť (čl. 33)...

- 29. 5. 2013 doručená urgencia na predloženie znaleckého posudku [REDAKCE] (čl. 33a),

- 10. 12. 2013 uložená znalcovi súdom poriadková pokuta vo výške 200 eur (čl. 34),

- 26. 2. 2013 opätovná urgencia znalca (čl. 35b),

- 26. 2. 2014 dožiadaný Okresný súd Poprad, aby vypočul znalca [REDACTED] na ozrejmienie dôvodov, ktoré mu bránia v predložení znaleckého posudku (čl. 36),
- 14. 3. 2014 znalec odôvodňuje, prečo nie je kompetentný časť spadajúcu do statiky vypracovať a urobiť patričné závery (čl. 37),
- 25. 4. 2014 doručené vybavenie dožiadania Okresným súdom Poprad...
Úkony súdu po doručení znaleckého posudku:
- 23. 4. 2014 doručený znalecký posudok 156/2013 [REDACTED] (čl. 171 – 196) a špecialistov...
- 25. 4. 2014 znalecký posudok doručený účastníkom konania na vyjadrenie v lehote 15 dní (čl. 277),
- 28. 4. 2014 referát – predvolanie na pojednávanie na deň 22. 5. 2014 (čl. 278),
- 15. 5. 2014 vyjadrenie navrhovateľiek k znaleckému posudku (čl. 279),
- 15. 5. 2014 vyjadrenie odporcov k znaleckému posudku (čl. 281 – 284)...
- 22. 5. 2014 meritórne pojednávanie, odročené za účelom dopočutia znalca [REDACTED], účastníci v L. 20 dní mali doručiť otázky adresované znalcovi (čl. 287 – 288),
- 2. 6. 2014 otázky na znalca zo strany navrhovateľiek (čl. 290), doplnené podaním zo dňa 11. 6. 2014 (čl. 292)...
- 19. 6. 2014 súd sumarizoval otázky zo strany účastníkov konania pre znalca [REDACTED], lehota na zodpovedanie otázok stanovená 20 dní (čl. 294 – 295),
- 28. 7. 2014 urgencia zo strany súdu adresovaná znalcovi na doplnenie znaleckého posudku č. 156/2013 (čl. 297),
- 20. 8. 2014 zásielka vrátená bez vyzdvihnutia adresátom – znalcom (čl. 298),
- 2. 9. 2014 opätovné doručenie okruhu otázok znalcovi prostredníctvom OO PZ [REDACTED] (čl. 299)...
- 26. 9. 2014 uznesením uložená znalcovi [REDACTED] poriadková pokuta 300 eur za sťažovanie postupu súdu (čl. 301),
- 21. 10. 2014 doručené doplnenie znaleckého posudku č. 156/2013 (čl. 306 – 310),
- 22. 10. 2014 odoslané doplnenie znaleckého posudku účastníkom a bol stanovený termín pojednávania na deň 11. 12. 2014, preročené na deň 24. 11. 2014 o 13.00 hod s predpokladom rozhodnutia v merite veci.

Z uvedeného prehľadu, je zrejماً postupnosť súdu, stanoviská účastníkov konania k znaleckým posudkom, deklarované v písomných podaniach a účastníckych prednesoch od ktorých sa odvíjali úkony súdu. Komplikovanosť spracovania posudkov bola podmienená vysokou špecializovanosťou znalca a prizvaných odborníkov, pričom v zozname znalcov na dané odvetvie je jeden znalec a celkom dvaja špecialisti. I na podnet navrhovateľiek bol spracovaný kontrolný znalecký posudok. Technická obtiažnosť posúdenia rozsahu zásahu do vlastníckeho práva navrhovateľiek je viditeľne zrejماً aj rozsahu znaleckého posudku, 105 strán odborného textu a následného jeho doplnenia. Ustanoveniu znalcov z jednotlivých odborov predchádzal sťažený výber pre neobsadenosť požadovaného odboru. Súd v rámci procesných možností urobil rózne poriadkové opatrenia na predloženie znaleckého posudku, ktorý podmieňoval rozhodnutie vo veci.“

Právny zástupca sťažovateľiek ústavnému súdu 4. decembra 2014 oznámil, že sťažovateľky trvajú na obsahu svojej sťažnosti a k vyjadreniu okresného súdu nebudú zaujímať žiadne stanovisko.

Ústavný súd prostredníctvom okresného súdu zistil, že v ďalšom priebehu konania sťažovateľky vzniesli námietku zaujatosti proti zákonnej sudkyňi, ktorú podali 12. decembra 2014. Okresný súd preto odročil pojednávanie nariadené na 17. december 2014 na neurčito na zaujatie stanoviska k námietke zaujatosti a 22. decembra 2014 vec predložil nadriadenému súdu. Krajský súd v Košiciach rozhodol o námietke zaujatosti uznesením sp. zn. 2 NCc 51/2014 z 5. januára 2015 tak, že zákonnú sudkyňu nevylúčil z prerokúvania a rozhodovania veci.

Účastníci konania ústavnému súdu zhodne oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Ústavný súd využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde a upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľky sa sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov. Sťažovateľky namietajú aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd vo svojej judikatúre stabilne uvádza, že v obsahu označených práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu vyplýva z § 6

Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) vychádza z konkrétnych okolností každého posudzovaného prípadu, zohľadňujúc tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Predmetom napadnutého konania je rozhodovanie o žalobe sťažovateliek o ochranu ich vlastníckeho práva. Vec nie je právne zložitá, na právnu stránku veci nepoukázali sťažovateľky ani okresný súd. Okresný súd argumentuje faktickou zložitou konania, ktorá je ovplyvnená náročným znaleckým dokazovaním, na ktorom sa podieľali viacerí znalci z daného odboru. Aj ústavný súd považuje namietané konanie vzhľadom na potrebu vykonať časovo náročnejšie dokazovanie za skutkovo zložitejšie, čo však nezabavuje okresný súd zodpovednosti za stav a doterajšiu dĺžku napadnutého konania v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu.

2. V rámci druhého kritéria sa ústavný súd zaoberal správaním sťažovateliek ako účastníčok konania. Podľa názoru ústavného súdu možno súhlasiť s vyjadrením okresného súdu, že dĺžku konania ovplyvnil aj návrh sťažovateliek na vykonanie kontrolného znaleckého dokazovania, čím však nespôsobili prieťahy v konaní, ale realizovali právo účastníka konania vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom a navrhovať dôkazy na preukázanie svojho nároku. Sťažovateľky sa podieľali na predĺžení konania tým, že dvakrát bolo pojednávanie odročené na ich žiadosť (pojednávanie nariadené na 25. august 2008 a 15. október 2009), ako aj tým, že bezprostredne pred ostatným termínom

pojednávania vzniesli námietku zaujatosti zákonnej sudkyne, ktorá nebola dôvodná, čím zmarili pojednávanie určené na 17. december 2014. Sťažovateľky nevyužili v konaní pred ústavným súdom možnosť odôvodniť svoj postup, a preto ústavný súd vyhodnotil tieto okolnosti v ich neprospech a zohľadnil ich pri rozhodovaní o finančnom zadosťučinení.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 192/2007.

Ústavný súd vo svojej judikatúre uvádza, že k zbytočným prieťahom v súdnom konaní môže dôjsť nielen nekonaním príslušného súdu, ale aj nesprávnou (neefektívnou) činnosťou súdu, ktorá nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty účastníka súdneho konania vo veci, s ktorou sa na súd obrátil (II. ÚS 2/01).

Z podrobného prehľadu konania, ktoré uviedol okresný súd vo svojom vyjadrení k sťažnosti, vyplýva, že okresný súd v zásade vykonával úkony vo veci priebežne a v jeho postupe sa nevyskytlo súvislejšie neodôvodnené obdobie nečinnosti. Napriek tomu však podľa názoru ústavného súdu je konanie poznačené zbytočnými prieťahmi, ktoré vznikli v súvislosti so znaleckým dokazovaním.

Ústavný súd hodnotí ako nesústredený a neefektívny postup okresného súdu pri ustanovovaní znalcov, keďže najprv vo februári 2009 ustanovil na vypracovanie znaleckého posudku znalca z „nesprávneho“ odvetvia a následne v apríli 2009 ustanovil znalca, ktorý už predtým požiadal o vyčiarknutie zo zoznamu znalcov. Okresný súd by sa nedopustil týchto pochybení, keby pred vydaním uznesenia konzultoval s vybraným znalcom znalecké otázky a možnosti znalca vykonať úkon v požadovanej lehote (§ 16 ods. 4 zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Podľa názoru ústavného súdu okresný súd tak opäť nepostupoval ani pri ustanovení znalca [REDAKOVANÉ], dôsledkom čoho boli problémy s doručovaním uznesenia o jeho ustanovení (uznesenie zo 16. júna 2010 nadobudlo právoplatnosť 28. augusta 2010), ako aj ďalšej korešpondencie, ktorú okresný

súd doručoval aj prostredníctvom polície. Okresný súd dvakrát uložil znalcovi poriadkovú pokutu za nesplnenie zadanej úlohy a sťažovanie postupu súdu, a teda využil poriadkové opatrenia na vynútenie splnenia uloženej povinnosti. Podľa názoru ústavného súdu však primerane nevyužíval dostupné možnosti efektívnej komunikácie so znalcom, keď k jeho predvolaniu a vypočutiu prostredníctvom dožiadaného súdu (v mieste bydliska znalca) pristúpil až vo februári 2014. Konanie okresného súdu je preto poznačené neefektívnym postupom, v ktorého dôsledku došlo k jeho predĺženiu (znalec, ktorý bol ustanovený do konania 16. júna 2010, podal znalecký posudok 23. apríla 2014).

Ústavný súd, vychádzajúc zo svojej judikatúry, podľa ktorej príslušný súd nesie zodpovednosť aj za zabezpečenie efektívneho postupu znalca pri vypracovaní znaleckého posudku (III. ÚS 111/01, II. ÚS 523/2010) a vzhľadom na jeho povinnosť organizovať procesný postup v súdnom konaní tak, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň fyzická osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie, zodpovedá za adekvátne a účelné využitie procesných prostriedkov, ktoré mu na tento účel zákon zveruje (vrátane poriadkových opatrení v zmysle § 53 OSP), aj vo vzťahu k súdnemu znalcovi (IV. ÚS 31/05).

Neefektívny postup okresného súdu pri zabezpečovaní kontrolného znaleckého posudku bol dôvodom, pre ktorý ústavný súd rozhodol, že okresný súd postupom v napadnutom konaní porušil základné právo sťažovateľiek podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ich právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na to, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 192/2007 dosiaľ nerozhodol, ústavný súd mu prikázal, aby v tejto veci konal bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľky sa domáhajú priznania finančného zadosťučinenia každej v sume 5 000 € z dôvodov dlhodobého stavu ich právnej neistoty.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 2 C 192/2007 a zistené prieťahy, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, zohľadniac podiel sťažovateľiek na predĺžení konania, ústavný súd považuje

priznanie sumy 1 000 € pre každú sťažovateľku za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku tohto nálezu).

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde o úhrade trov konania sťažovateľiek, ktoré im vznikli v súvislosti s ich právnym zastupovaním advokátom JUDr. Mikulášom Buzgóom, a ktoré si uplatnila každá sťažovateľka v podaní doručenom 12., resp. 22. septembra 2014 za dva úkony právnej služby v sume 150,08 €. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2013, ktorá bola 804 € (za 2 úkony urobené v roku 2014).

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, §13 ods. 2, § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) v rozsahu, ako bola uplatnená. Za každý úkon právnej služby pre každú sťažovateľku priznal odmenu 134 € zníženú o 50 % podľa § 13 ods. 2 vyhlášky a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za každý úkon v sume 8,04 €. Úhrada trov pre každú sťažovateľku tak predstavuje sumu 150,08 €, t. j. spolu sumu 300,16 € (bod 4 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľiek (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) v lehote uvedenej v bode 4 výroku tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. januára 2015